

Mevlâna'nın Mesnevi'sinde
İNSAN, KADIN VE NEFİS

Yazar

Doç. Dr. Musa KAVAL

2025

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-6965-11-9	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Mevlâna'nın Mesnevi'sinde İnsan, Kadın ve Nefis	47518
Yazar	Baskı ve Cilt
Musa KAVAL	Vadi Matbaacılık
ORCID iD: 0000-0001-8784-7762	Bisac Code
Yayın Koordinatörü	REL047000
Yasin DİLMEN	DOI
	10.37609/akya.2388

Kütüphane Kimlik Kartı

Kaval, Musa.

Mevlâna'nın Mesnevi'sinde İnsan, Kadın ve Nefis / Musa Kaval.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.

202 s. ; 135x210 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786256965119

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Mevlânâ Celaleddin Rumî sadece Türk tasavvufu, edebiyâtı ve tarihî kültür mirası açısından değil Fars, Hint ve Pakistan toplumlarını mânevî açıdan etkilemiş önder şahsiyetlerinden biridir. Şiirlerinin ve ifade ettiği mistik mesajların Türkçe, Farsça, Urduca, Sindhice, Pencapca, Peştuca, Bengalce dillerinde yayınlanmış eserlerde okunduğu görülür. Bu nedenle Mevlânâ'nın kendine has üslubu ile ortaya koyduğu duygularının büyük bir coğrafyada bugün dahi karşılık bulması onun evrenselliğinin tezâhürdür. Mistik duygu ve düşünce deryasının arkaik undurlarını ustalıkla kullanan Mevlânâ'nın, insanları vahdet içerisinde bira araya toplama yetisine sahip olduğu görülür. Onun güçlü mânevî otoritesi artık kıtalar arası bir boyut kazanarak Avrupa ve Amerika Kıtası ülkelerine ulaşmıştır. Giderek artan sayıda araştırmaya konu olan Mevlânâ'nın fikir ve eserlerini incelemek için enstitüler, dernek ve topluluklar kurularak konferans ve Mesnevî okumaları düzenlenerek onun yaktığı ilâhî aşk ateşinden istifade edilmeye çalışılmaktadır.

Bilişim çağında olmanın getirdiği kolaylıklar vesilesiyle dijital ortamlarda onunla ilgili bilgi paylaşımları yanında bireysel sayfalarda da onun sözlerinin hemen her kesimden insan tarafından paylaşıldığına şahit oluruz. Başyapıt eseri olan Mesnevî, çağımız insanı tarafından öncelikle modern dünyanın sebep olduğu kaosun anlamlandırılmasına katkı sunmaktadır. Bununla birlikte Mevlânâ, yaşamın manası, amacı ve şekillendirilmesi konularında bütüncül bir yaklaşım ortaya koyarak mutluluğu arayan insanlar için rehber olma özelliğine sahiptir. Bu manada Mesnevî, kimileri için psikoterapi uygulayan yapan bir doktor, kimileri için mânevî bir kılavuz olarak hizmet etmektedir. Bireysel çözümlerin yanında Mesnevî, sosyal ve siyasi çatışmalara maruz kalan toplumlara dünya-ahiret dualizmini birliğin dinginliğinde huzura

erdirmektedir. Konjonktörel olarak tecrübe edilen sosyal sorunlara nebevi ahlakı işaret eden bir çözüm önerisi olarak sunduğu eseri bu yönüyle güncel kıymetini muhafaza etmeyi başarmış ender kitaplardandır. Mesnevî'nin yazımdan yedi asır sonra dahi bu denli rağbet görmesi, Mevlânâ'ya ilham edilmiş keşfi bir bilgi olarak eserinin ileride insanlara şeyhlik edeceğini somut delilidir.

Dünya çapında en çok tanınan sûfî şâir olma özelliğine sahip olan Mevlânâ, Mesnevî'sinde tasavvufî düşünce hiçbir şekilde kopmamıştır. Onun ortaya koyduğu bu tavır mutasavvıfların yürütürken ciddiyetle benimsedikleri manevî eğitimin bir yansımasıdır. Çocukluğundan itibaren birçok insan ve coğrafya görme imkânı bulduğu için Mevlânâ, dinî ve tasavvufî hakikatlerin yanında dönemin yaşamına dair birçok bilgiyi de vermek isteği mesajların aktarım aracı olarak kullanmıştır. Böylece anlaşılması zor konu ve sırları somut birçok unsur eşliğinde daha anlaşılır bir üslupla dile getirmiştir. Eserde ele alınan tasavvufî konuları göz önünde ya da zihinlerde somut sembolik değerleri olan varlıklar eşliğinde nakletmesi, mevcudatın tevhid tecellisi oldukları gerçeğiyle her nesne ve olaya farklı bir perspektif kazandırmaktadır. Örneğin derdinin şiir ya da hikâye anlatmak olmadığını ifade eden Mevlânâ, Mesnevî'deki hikâyeleri okumak isteyenlere öncelikle bir uyarı mahiyetinde seslenerek; “dinle bizim hâlimizi anlatır, senin nefsin bundan uzak ya da farklı değil” gayesinin ne olduğunu açıkça ifade eder.

Mevlânâ'nın fikirlerinden onun yokluğunda da istifade edebilmek amacıyla kâleme almasını isteyen Hüsameddin Çelebi, adına yakışır şekilde vaktin babası olan Mevlânâ'ya kalem kılıcını vererek çağları aşan eserin ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Dolayısıyla biz de bu çalışmada Mevlânâ'nın zaman perdesini yırtan eserinin günümüz insanına ulaşmasına naçizane katkı sunmayı gaye edindik. Üç bölümden oluşacak eserde öncelikle Mevlânâ'nın hayatı ve eserlerine değinilecektir. Çünkü yaşadığı

Önsöz

dönemden günümüze kadar tesiri devam eden Mevlânâ'nın geçmişinin bilinmesi onun doğru anlaşılması için zarurettir. Ayrıca hayatını geçirdiği zor coğrafya ve zamanların onun mânevî ve sosyal yaşamında yadsınamaz izleri olması söz konusudur. İkinci bölümde ise Mesnevî'de temas edilen genel birçok tasavvufî temalardan yapılan derlemeler eşliğinde Mevlânâ'nın o dönemde tarihî çevreyle birlikte sunduğu manzara ortaya konulmaya çalışılacaktır. Son bölümde ise Mevlânâ'nın da belirttiği üzere sâlîke, seyr-i süluk ettiren Mesnevî'nin bu özelliği bazı seçme hikâyeler eşliğinde sunulmaya çalışılacaktır.

Musa KAVAL

DÜZCE - 2025

İÇİNDEKİLER

Önsöz	iii
Giriş.....	1
1. Bölüm: Mevlânâ'nın Hayatı ve Eseri Mesnevî.....	9
1. Mevlânâ'nın Hayatı	9
2. Mesnevî	25
2. Bölüm: Mevlânâ ve Dönemin Sosyal Hayatı.....	39
2.1. Mevlânâ	39
2.2. Dönemin Sosyal Hayatı.....	51
3. Bölüm: Mesnevî'de İnsan, Kadın, Nefis	63
3.1. Mesnevî'de İnsan	63
3.2. Kadın	91
3.3. Nefis	131
Sonuç.....	183
Kaynaklar	187

KAYNAKLAR

- Akdağ, Mustafa, (1995), *Türkiyenin İktisadi ve İctimai Tarihi* , İstanbul: Cem Yayınları.
- Akgün, Rumeysa; Uluocak, Gonca Polat, (2010), “Evlilikte Etkili İletişim ve Problem Çözme: Bir Toplum Merkezindeki Kadınlarla Gerçekleştirilen Grup Çalışması”, *Aile ve Toplum*, C.11, S.6.
- Akyurt, M.Yusuf, (1936), *Konya Asarı Atika Müzesinde Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin Sandukası*, TTAED.
- Arasteh, A. Reza, (2000), *Aşkta ve Yaratıcılıkta Yeniden Doğuş*, ter. Bekir Demirkol ve İbrahim Özdemir, Ankara: Kitabeta Yayınları.
- Arberry, J.Arthur, (1961), *Discourse of Rumi*, London: John Murray.
- Araz, Nezihe, (1975), *Anadolu Evliyalari*, İstanbul: Üçler Matbaası.
- Asrar, N. Ahmet, (2000), “Pakistan ve Mevlana Celaleddin-i Rumi”, *Uluslararası Mevlana Bilgi Şoleni*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Aşıkpazazade,(1949) *Osmanlı Tarihleri* , Neşr. Nihal Atsız, İstanbul: Türkiye Yayınevi.
- Aydın, Mehmet, (1994), “Eva de Vitray Meyerovitch'in Mesnevî Hakkındaki Değerlendirmeleri”, *Yedi İklim*, 8. Cilt, Sayı: 57, İstanbul.
- Bark, Coleman, (2003). *Rumi, The Book of Love*, New York: Harper Collins Publisher.
- Baykara, Tuncer, (1990), “Anadolu'nun Selçuklular Devrindeki Sosyal ve İktisadi Tarihi Üzerine Araştırmalar”,Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, S.56, İzmir Ege Üniversitesi Basımevi.
- Baykara, Tuncer, (2004) *Türkiye Selçuklularının Sosyal ve Ekonomik Tarihi* , İstanbul IQ Kültür ve Sanat Yay.
- Bilen, Mürüvvet, (2009), *Sağlıklı İnsan İlişkileri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bilgin, Beyza, (1994), “Ahlak Terbiyesindeki Dinî Hikâyeler”, *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 1, İstanbul .
- Bursevi, İsmail Hakkı, (2018), *Rûhu'l Beyân*, İstanbul: Erkam Yayınları.
- Can, Şefik, (2002), *Konularına Göre Mesnevî Tercümesi*, İstanbul: Ötügen Neşriyat.
- Can, Halil, (1975), “ Tasavvuf Musikîsi”, *Musikî Mecmuası*, S.308.
- Canel, Azize Nilgün, (2012), *Aile Yaşam Becerileri*, İstanbul: Nakış Ofset.
- Cahen, Claude, (2000), *Osmanlılar'dan Önce Anadolu*, çev. Erol Üyepazarcı, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Cebecioglu; Ethem, (2004). *Tasavvuf Terimleri&Deyimleri Sözlüğü*, İstanbul: Anka Yay.
- Cebecioglu, Ethem, (2005). “Psiko-Tarih Açısından Farklı Rûhî Tekâmül Mertebelerinin Mevlânâ'nın Anlaşılmasındaki Rolü-Metodolojik Bir Yaklaşım” *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi* (Mevlânâ Özel Sayısı), Ankara, S. XV.
- Chittick, William, (1994), “Rumî and Wahdat al-wujud”, *Poetry and Mysticism*

Kaynaklar

- in Islam, The Haritage of Rumi*, Cambridge.
- Chittick, William; Wilson, Peter Lamborn, (1982), *Fakhruddin 'Iraqi: Divine Flashes*, New York: Paulist Press.
- Chittick, William, (1991), "Rumî and the Mawlawiyyah", *İslâmic Spirituality*, London: SCM Press.
- Chittick, William, (1997), *Rumî ve Vahdeti'l-vücûd* (Varolmanın Boyutları), trc. Turan Koç, İstanbul: İnsan Yayınları.
- Çelebi, Asaf Halet, (2002) *Mevlânâ ve Mevlevilik*, İstanbul Hece Yay.
- Çelebi, Celâleddin Bâkır, (2004), *Mevlânâ Okyanusu'ndan*, Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Danık, Ertuğrul (2001), *Ortaçağ'da Harput*, Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Demiray, Uğur, (2007), *Genel İletişim*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğan, Candemir, (2013), *Ailede İletişim Sanatı*, İstanbul: Kalbi Kitaplar.
- Durğun, Arif, (2016), "Aile İçi Problemler ve Çözüm Önerileri", *Mehir Aile Der-gisi*, Konya, S. 3.
- Eflâki, Ahmed, (1986), *Ariflerin Menkıbeleri-Mevlânâ ve Etrafindakiler-* çev. Tahsin Yazıcı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Emiroğlu, İbrahim, (2005), *Sûfi ve Dil*, , İstanbul: İnsan Yayınları.
- Erginli, Zafer, (2006), "Mesnevi Perspektifinden Madde ve Mana arasında İnsan Gerçeği", *Uluslararası Düşünce ve Sanatta Mevlânâ Sempozyumu Bildirileri*, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Fürüzanfer, Bedüuzzaman, (2005), *Mevlana Celaleddin*, çev. Feridun Nafiz Uzuluk, Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.
- Galanti, Avram, (1947), *Yahudiler ve Türkler*, İstanbul: Tan Matbaası.
- Gölpınarlı, Abdülbaki, (1985), *Mevlana Celaleddin*, İstanbul: İnkilap Kitabevi.
- Gölpınarlı, Abdülbaki, (2004), *Türk Tasavvuf Şiiri Antolojisi*, İstanbul: İnkilap Kitabevi.
- Gölpınarlı, Abdülbaki, (1983), *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevilik*, İstanbul: İnkilap Kitabevi.
- Hacı Bektaş-ı Veli, (1958), *Vilâyetnâme*, Menâkıb-ı Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli, haz. Abdülbaki Gölpınarlı, İstanbul: Kitabevi.
- Halıcı, Fevzi, (1982), *Mevlânâ*, Konya: Doğu Matbası.
- Hidayetoğlu, A.Selahaddin, (1999). *Hazret-i Mevlana Celaleddin-i Rumî Hayatı ve Şahsiyeti*, Konya: Akın Ofset.
- Hodson, Marshall G. S., (1993), *İslâm'ın Serüveni*, çev. Ali Varlı& Metin Karabaşoğlu, İstanbul: İz Yayınları.
- Iqbal, Muhammad, (1961), *Stray Reflections*, ed. Javid Iqbal, Lahor: Sh. Ghulam Ali & Sons.
- Isık, Nadiye, (2001), *Kur'ân'daki Kıssaların Pedagojik Degeri*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, U. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- İbnu Battûta, (1340), *Seyahatname-i İbnu Battûta*, çev. Mehmed Şerif, İstanbul: Matbaa-i Amire.
- İbn Bibi, (2007), *Selçuknâme*, İstanbul: Kitabevi.
- İzbudak, Veled, (1996), *Mesnevi*, İstanbul: MEB.

Kaynaklar

- Kafalı, Mustafa, (1997). *Anadolu'nun Fethi ve Türkleşmesi*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Kaval, Musa, (2006), *Schimmel'in Mevlana'ya Bakışı*, Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi, Ankara.
- Kaval, Musa, (2015), "Mistisizm'in Dili Sembolizm", *Turkish Studies International Periodical For The Languages*, Volume 10/6 Spring.
- Kaval, Musa, (2016), "Mesnevî'deki Yahudi Vezir Hikâyesi Bağlamında Psikolojik Savaş Ve Nefis", *Journal of Turkish Studies*, Volume 11 Issue 5.
- Kaval, Musa, (2019). "Tüketim Kültürü ve Tasavvufî Zühd Geleneği", *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1)
- Koca, Sâlim, ("Diyâr-ı Rûm"un (Roma Ülkesi=Anadolu) "Türkiye" Hâline Gelmesinde Türk Kültürünün Rolü,Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Konya, s.32. (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/257924>)
- Kocayörük, Ercan, (2012), *Etkili İletişim Becerileri*, İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Köprülü, Fuad, (1972), *Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu*, Ankara: Alfa Yayınları.
- Köymen, Mehmet Altan, (1995), *Alp Arslan ve Zamanı*, İstanbul: MEB.
- Lewis, Franklin, (2000), *Rumi Past and Present, East and West*, Boston: Oneworld Publications.
- Mevlânâ, *Fihî Mâ Fih* (çev. M. Ülker Tarıkahya), İstanbul, 1985: MEGSB Yayınları
- Mevlânâ, (1990). *Mesnevî-* çev. Veled Çelebi İzbudak, göz. geç. Abdülbaki Gölpinarlı, , İstanbul: M.E.B. Yay.
- Mevlânâ, (1992), *Divan-ı Kebir*, haz. Abdülbaki Gölpinarlı, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.
- Mevlânâ, (1991), *Rubailer*, (çev. ve yay. Şefik Can), Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.
- Meyerovitch, Eva De Vitray, (2003), *Tarih Öncesinden Osmanlı Dönemine Kadar, Konya, Hz. Mevlana ve Semâ*, çev. Abdullah Öztürk, Melek Öztürk, Konya: Konya İl Kültür Müdürlüğü.
- Mez, Adam, (2000), *Onuncu Yüzyılda İslâm Medeniyeti*, çev. Salih Şaban, İstanbul İnsan Yayınları.
- Nasr, Seyyid Hüseyin, (1974), *Rumi and the Süfi Tradition*, Tehran: RCD Cultural Institute.
- Nazlı, Serap, (2013), *Aile Danışmanlığı*, Ankara: Arı Yayıncılık.
- Nicholson, Reynold Alley, (1999). *Selected Poems from the Divan-ı Shams Tabriz*, United Kingdom: Curzon Pres.
- Nicholson, Reynold A., (1973). *Mevlânâ Celâleddin Rûmî* (çev. Ayten Lermioğlu), Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul: Kervan Kitapçılık.
- Nicholson, *Selected Poems from the Divân-ı Shams Tabriz*, Curzon Press, www.khamus.com/divani-shams.htm.
- Ocak, Ahmet Yaşar, (1996) *Türk Süfîğine Bakışlar*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ocak, Ahmet Yaşar, (1981), "Bazı Menakıpnamelere Göre 13-15. y.y. daki İhtidarlarda Heterodoks Şeyh ve Dervişlerin Rolü", *Osmanlı Araştırmaları II*,

Kaynaklar

- İstanbul.
- Ocak, Ahmet Yaşar, (202), *Selçukluların Dinî Siyaseti*, İstanbul: Tatav Yayınları.
- Ocak, Ahmet Y. (1996), "XIII.-XIV. Yüzyıllarda Anadolu Şehirlerinde Dinî-Sosyal Hayat", *Kentte Birlikte Yaşamak Üstüne*, İstanbul: Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi Yayınları.
- Orkun, H. Namık, (1946), *Türk Tarihi*, Ankara: Akba Kitabevi.
- Ögel, Bahâeddin, (1962), *İslâmiyetten Önce Türk Kültür Tarihi*, Ankara: TTK.
- Öngören, Reşat, (2004), "Mevlana Celaleddin-i Rumî", DİA, XXIX, Ankara.
- Özer, Kadir, (2002), *İletişimsizlik Becerisi*, İstanbul: Sistem Yayıncılık..
- Özgüven, İbrahim Ethem, (2001), *Ailede İletişim ve Yaşam*, Ankara: Pdrem Yayınları.
- Özgüven, İbrahim Ethem, (2000), *Evlilik ve Aile Terapisi*, Ankara: Pdrem Yayınları.
- Şener, Arzu; Terzioğlu, Günsel, (2008), "Bazı Sosyo-Ekonomik Ve Demografik Değişkenler İle İletişimin Eşler Arası Uyuma Etkisinin Araştırılması", *Aile ve Toplum Dergisi*, Sayı 4/13, Ankara.
- Öztuna, Yılmaz, (1983), "Mesnevi", *Türk Ansiklopedisi*, Ankara MEB. Yay., XXIV.
- Pakalın, M.Zeki, (1983), "Mesnevîhânlık", *Osmanlı Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ankara: MEB.
- Ergin, Osman, (1939), *Maârif Tarihi*, İstanbul: Osmanbey Matbaası.
- Pala, İskender, (1998), *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Ötügen Yay.
- Papaz Grigor, (1987), *Urfalı Mateos ve Papaz Grigorun Zeyli*, çev. Hrant D. Andreasyan, Ankara: TTK Yayınları.
- Roux, Jean-Paul, (1994), *Türklerin ve MoğollarEski Dinî*, çev. Aykut Kazancıgil, İstanbul: İşaret Yayınları.
- Peseschkion, Nassrot, (2000), *Doğu Hikâyeleriyle Psikoterapi*, İstanbul Beyaz Yay.
- Rumî, Jalaeddin, (2002), *Divan-ı Kebir*, trans.Nevit Oğuz Ergin, California: Echo Publication
- Salt, Alparslan, (2006), *Semboller Ansiklopedisi*, İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları.
- Schimmel, Annemarie, (1992), *Islam: An Introduction*, New York: State University of New York Press.
- Schimmel, Annemarie, (1963), *Gabriel's Wing: A Study into religious Ideas of Sir Muhammed Iqbal*, Leiden.
- Schimmel, Annemarie, (1999), *İslâm'ın Mistik Boyutları*, çev. Ergun Kocabiyık, İstanbul Kibalca Yayınları.
- Schimmel, Annemarie, (1992), *Rumi's World; The Life and Work of the Great Süfi Poet*, Boston: Shambala Publication
- Schimmel, Annemarie, (1982), *As Through a Veil Mystical Poetry in Islam*, , New York: Columbia University Press.
- Schimmel, Annemarie, (2002), *Aşk, Mevlânâ ve Mistisizm*, Çev. Senail Özkan, İstanbul: Kırkambar Yayınları.
- Schimmel, Annemarie, (1973), "Mevlana C.Rumî'ye Göre Konya'da Gündelik

Kaynaklar

- Hayat”, *Mevlana’nın 700. Ölüm Yıldönümü Dolayısıyla Uluslararası Mevlana Semineri*, Ankara: TIB Yayınları.
- Schimmel, Annemarie, (2000), *Ben Rüzgarım Sen Ateş*, çev. Senail Özkan, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Schimmel, Annemarie, (1992), *I Am Wind You are Fire! The Life and Work of Rumi*, Massachusetts: Shambala Publications.
- Sultan Veled, (1976), *İbtidânâme*, çev.: A. Gölpınarlı, Ankara: Konya Turizm Derneği Yayınları
- Süryani Mihail, (1994), *Süryani Mihail Vekayinamesi*, çev. Hrant D. Andreas-yon, Ankara: TTK.
- Şafak, Yakup; Şimşekler, Nuri, (2005), *Konulara Göre Mesnevî’den Özdeysiler*, Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müd. Yay.
- Şahin, Muhammed, (1946), *Mesnevî’nin Tenkidi*, İstanbul: Güven Basımevi.
- Şimşekler, Nuri, (2001), “Selçuklular ve Konya”, *Mevlana Panellerinde Sunulan Bildiriler*, Selçuklu Üniversitesi Araştırmaları, Konya,.
- Şeker, Mehmet, (2002), *Anadolu’da Birarada Yaşama Tecrübesi*, Ankara: DİB Yay.
- Tabakoğlu, Ahmet, (2005), *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul: Dergah Yayınları.
- Tarhan, Nevzat, (2008), *Evlilik Psikolojisi*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tarhan, Nevzat, (2005), *Kadın psikolojisi*, İstanbul: Nesil Yayınları.
- Top, Hüseyin, (2001), *Mevlevî Usul ve Adabı*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Tebrizi, Şemseddin Muhammed, (1974), *Makâlât-ı Şems-i Tebrizi*, çev. M.Nuri Gencosman, İstanbul: Hürriyet Yayınları.
- Tudela’lı Benjamin & Ratisbon’lu Petachia, (2001), *Orta Çağda İki Yahudi Seyyahın Avrupa, Asya ve Afrika Gözlemleri*, çev. Nuri Aslantaş, İstanbul: Kak-nüs Yay.
- Turan, Osman, (2006), *Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkuresi Tarihi*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Turan, Osman, (2009), *Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Turan, Osman, (1995), “The İdeal of World Domination Among the Mediveal Turks” *Studia Islamica*.
- Usta, Mustafa, (1995), *Divan-ı Kebir’de Mevlana’nın Eğitim Görüşü*, İstanbul: MUIFAV Yay.
- Uğurlu, Kâmil, (1983), “Selçuklular’ın Oturdıkları Evler Dünden Bugüne”, İstanbul Kubbealtı Akademi Mecmuası, 18/3.
- Uzluk, Faruk N., (1952), Anonim *Selçuknâme* Ankara: Uzluk Yayınevi.
- Ülken, Hilmi Ziya, (1973), “Mevlânâ’nın Yetiştigi Ortam”, *Mevlananın 700. Ölüm Yıldönümü Dolayısıyla Uluslararası Mevlana Semineri*, Ankara: İş Bankası Kültür Yayınlar.
- Xanî, Ehmedê, (2013), *Mem û Zîn*. Çeviri ve Kavramsal Tahlil: Kadri Yıldırım, İstanbul: Avesta Yay.
- Vakkasoğlu, Vehbi, (2004), *Aşk Çağlayanı Hz. Mevlana*, İstanbul: Nesil Yayın-ları.

Kaynaklar

- Vardabet, Vardan, (1937), “Türk Futûhâtı Tarihi”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Tarih Semineri Dergisi, 1-2.
- Yılmaz, Hasan Kamil, (2015), *Ana Hatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*, İstanbul: Ensar Yayınları.
- Yuvalı, Abdülkadir, (1997), “Moğol Harekatının Anadolu’nun Demografik ve Dinî Yapısı Üzerindeki Etkileri, ERDEM, Cilt: 9, Sayı 27 .
- Yücebaş, Hilmi, (1959), *Edebiyatımızda Mevlana*, İstanbul: Yeni Matbaa.